ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 16

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIA 1935 ROKU

JAPOŃSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY

Napór towarów japońskich na rynki europejskie, a zwłaszcza niezrozumiale w stosunkach europejskich niskie ceny, jakiemi charakteryzują się oferty i tranzakcje towarem japońskim, zwracają powszechną uwagę na tego nowego groźnego konkurenta, wszystkie zaś publikacje, dotyczące japońskich stosunków przemysłowych, studjowane są z najwyższem zainteresowaniem. Dlatego też warto zatrzymać się na niezmiernie ciekawej kronice, opublikowanej przez p. Korekyo Tanaka w znanym miesięczniku francuskim „Chimie & Industrie". Jest to korespondencja z Japonji, a wiadomości tam podane pochodzą z pierwszej ręki, opierając się w szczególności na danych, ogłoszonych przez Bank Japoński.

W Japonji istnieje obecnie 201 fabryk, produkujących „ciężkie" chemikalja, 173 fabryki nawozów sztucznych, 473 fabryki produktów farmaceutycznych, 16 fabryk barwników syntetycznych, 158 fabryk farb mineralnych, 33 fabryki zapałek, 212 fabryk mydła i 185 innych fabryk chemicznych. W roku 1934 uruchomiono ogółem 33 nowe fabryki chemiczne, z kapitałem 103 miljonów yen, a 8 fabryk chemicznych podwyższyło swoje kapitały o 67 miljonów yen. Te gigantyczne dane statystyczne uwypuklają się tem drastyczniej, jeśli zważyć że Japonja ma 66,5 miljonów ludności, a więc tylko dwa razy więcej niż Polska, powierzchnia zaś Japonji dokładnie prawie odpowiada powierzchni naszego kraju, obejmując 382 tysiące km^2.

Spośród wielu działów wytwórczości chemicznej, na pierwszy plan w rozwojowym pochodzie wysuwa się japońska produkcja sztucznych włókien. Obejmuje ona 17 przedsiębiorstw, reprezentujących kapitał 160 miljonów yen. Powyżej 90% japońskiej produkcji sztucznych włókien pozostaje pod kontrolą specjalnie w tym celu powołanego Towarzystwa, egzystującego od roku 1929. Zasługuje na uwagę okoliczność, że w roku 1929 japońska produkcja sztucznych włókien stanowiła 6% wytwórczości światowej, w roku zaś 1934 wzrosła do 20% i wyniosła 75 miljonów kg. Liczba ta — według przewidywań przemysłu japońskiego — wzrośnie w roku 1935 do 100 miljonów kg, stawiając Japonję na pierwszem miejscu wśród światowych producentów sztucznych włókien — zamiast Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Oczywiście, ta gigantyczna produkcja nie może się ostać bez wytężonej ekspansji wywozowej. Eksport japoński w pierwszych miesiącach r. b. przewyższył już o 50% eksport zeszłoroczny, a o 100% rok 1933. Połowa całego eksportu przeznaczona jest na rynki azjatyckie, przedewszystkiem do Indyj Angielskich i Holenderskich. Pozostała część wywozu kieruje się na rynki australijskie, południowo-amerykańskie i afrykańskie, a tylko nieznaczna część (około 2% wartości całego eksportu) — do Europy. Należy jednak się spodziewać — w obliczu wskazanych tendencyj japońskich — znaczniejszej ekspansji na rynki europejskie. Eksport ten dotyczy zresztą gotowych wyrobów ze sztucznego jedwabiu. Jeśli chodzi o sztuczny jedwab w formie przędzy, to choć wartościowo jest on znacznie niższy od wyrobów gotowych (wartość przędzy wyeksportowanej w roku 1934 wynosi 22,4 miljonów yen; 113,5 yen — wartość gotowych wyrobów), to jednak dynamika eksportu jest jeszcze gwałtowniejsza, gdyż wzrost eksportu przędzy sztucznego jedwabiu w roku 1935 stanowi 600% w porównaniu z liczbami za rok 1934.

Oczywiście, import do Japonji niezbędnych surowców, przedewszystkiem celulozy, rośnie; głównemi krajami, skąd Japonja zasila w celulozę swój przemysł sztucznych włókien — są: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Norwegja i Kanada.

Według obliczeń, przytoczonych przez p. Korekyo Tanaka, koszt własny sztucznych włókien wynosi w Japonji 54 yeny, gdy w Stanach Zjednoczonych — 148,4 yen, w Niemczech — 112 yen. Jeśli zważyć dalej, że statki japońskie stosują szczególnie niskie stawki przewozowe — wówczas okaże się zrozumiałe, że sztuczne włókna japońskie mogą przeskakiwać najwyższe nawet barjery celne.

Te pouczające dane zdają się raz jeszcze podkreślać formułowaną przez nas już oddawna tezę, że przemysł polski musi szczególnie troskliwie dbać o swój rynek wewnętrzny i nie dopuścić do inwazji towaru japońskiego, który mógłby zachwiać podstawami naszej wytwórczości chemicznej.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu donosi, że rozpoczęła produkcję następujących prześpieszaczy, używanych w przemyśle gumowym:

Rezinol M, Rezinol DM, Rezinol D. Produkty te odpowiadają importowanym dotychczas z zagranicy przyśpieszaczom wulkanizacji, znanym pod rozmaitemi nazwami. Sp. Akc. „Boruta" ma możność pokryć całkowite zapotrzebowanie wewnętrzne Polski, wskutek czego przywóz z zagranicy odpowiednich przyśpieszaczy jest już najzupełniej zbędny.

UŁATWIENIA W ZGŁASZANIU WYPADKÓW PRZY PRACY

Na podstawie porozumienia się z organizacjami pracodawców, Zakład Ubezpieczeń Społecznych — za aprobatą Ministerstwa Opieki Społecznej — wprowadził z dniem 1 lipca b. r. szereg uproszczeń w zgłaszaniu wypadków przy pracy.

Dotychczas pracodawca był obowiązany o każdym najmniejszym nawet wypadku zawiadomić Ubezpieczalnię Społeczną, przesyłając odpowiednio wypełnione kwestjonarjusze. Od dnia 1 lipca b. r. pracodawca obowiązany jest do przesyłania zawiadomień w takim tylko razie, gdy wypadek spowodował niezdolność do zarobkowania trwającą dłużej niż 1 dzień, nie licząc dnia wypadku.

Dla zakładów zatrudniających ponad 20 robotników, wprowadzono księgi wypadków i fabryki prowadzące takie księgi obowiązane są do przesyłania doniesień o wypadku do Ubezpieczalni dopiero wówczas, gdy wypadek spowodował niezdolność do zarobkowania, trwającą dłużej niż 3 dni.

Ponadto w treści i formie druków wprowadzone zostały bardzo znaczne uproszczenia.

KRONIKA

Dotychczasowa forma udzielania zezwoleń na przywóz z zagranicy towarów, zakazanych do przywozu ulega z dniem 1 października r. b. zasadniczej zmianie. Mianowicie, dotychczas udzielane są zezwolenia przywozu na określoną ilość towaru, importer zaś miał prawo wyzyskiwać te zezwolenia stopniowo. Tak np. jeśli zezwolenie opiewało na 1.000 kg towaru, to można było sprowadzić go w kilku partjach np. po 100 kg i w różnych terminach — byle w okresie ważności zezwolenia, t. j. trzech miesięcy od daty wystawienia pozwolenia przywozu. Urząd Celny odnotowywał wówczas na zezwoleniu przywozu, iż wykorzystano je częściowo; to samo zezwolenie służyło nadal jako dokument, zezwalający na przywóz pozostałej niewykorzystanej ilości towaru.

Z dniem 1 października r. b. zezwolenia przywozu mają być wydawane w takiej ilości odcinków, w ilu partjach ma nadejść towar. Niedopuszczalna przeto będzie manipulacja, o której mowa wyżej — t. j. częściowe wykorzystywanie zezwolenia przywozu. Jeżeli zaś importer nie zadeklaruje, w ilu partjach ma zamiar przywieźć towar, wówczas będzie wydane tylko jedne zezwolenie, lecz z prawem jednorazowego tylko zużytkowania, czyli bez możliwości częściowego wykorzystywania. W interesie sprowadzających towary z zagranicy leży przeto wskazywanie na podaniach o zezwolenia przywozu — w jakich partjach zamierza dokonać importu, tylko wówczas bowiem uniknie się zbędnych strat i niepotrzebnej formalistyki ponownego składania podań.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, że od dnia 1 października r. b. zezwolenia na przywóz towarów brazylijskich będą zaopatrzone klauzulą, uzależniającą ważność zezwolenia od przedłożenia świadectwa pochodzenia, wystawionego wyłącznie w Brazylji.

Towarzystwo Chemji Przemysłowej w Paryżu (Société de Chimie Industrielle), przystępując w swoim centrum dokumentacji chemicznej do prac nad udoskonaleniem działu patentowego, zwróciło się do Związku Przemysłu Chemicznego z zapytaniem, ile przedsiębiorstw w Polsce i w jakim zakresie zamierzałoby korzystać z tego działu. W szczególności ważne są informacje, czy żądane będą streszczenia patentów, czy kopje fotograficzne, czy mikrofilmy; zależałoby też na wiadomości, czy korzystanie ze służby patentowej odbywałoby się doraźnie — od wypadku do wypadku — czy też stale, np. w formie rocznego abonamentu. Ponieważ zaś koszt informacyj patentowych zależny jest od ilości korzystających z odpowiedniej dokumentacji, przeto prosimy należące do Związku Przemysłu Chemicznego firmy o informacje pod naszym adresem.

Związek Przemysłu Chemicznego otrzymuje zapytania, które z pracujących w Polsce firm chemicznych mogą się podjąć parkeryzacji rur. Prosimy należące do Związku przedsiębiorstwa o podanie nam wiadomości w tym względzie.

Firma „B. Jastrzębski", przedstawicielstwo firmy „Carl Fischer" w Berlinie, mieszcząca się w Warszawie przy ul. Piusa XI Nr. 52, tel. 8-84-19, prosi nas o podanie do wiadomości, że zajmuje się projektowaniem aparatury chemicznej i całych fabryk chemicznych, z możnością wykonywania w kraju wszystkich urządzeń.

Firma „Oskar Eckstein" w Łodzi, ul. Wólczańska 224, zwraca naszą uwagę, iż przystąpiła do uruchomienia w fabryce działu obołowienia systemem jednolitym (homogen) różnych naczyń żelaznych i miedzianych — na potrzeby przemysłu chemicznego.

Związek Chemików Polskich przystąpił do wydawania „Biuletynu Organizacyjnego Związku Chemików Polskich", którego redakcja mieści się w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście 66

XV Kongres Chemji Przemysłowej odbędzie się — jak to już donosiliśmy — w Brukseli, od dnia 22 do 28 września r. b. Komitet Wykonawczy, któremu przewodniczy znany powszechnie przemysłowiec belgijski, Ludwik Solvay, zwraca naszą uwagę na konieczność szybkiego nadsyłania zgłoszeń ze strony pragnących wziąć udział w Kongresie. Sekretarjat mieści się w Brukseli, pod adresem: 132A, boulevard Lemonnier, Bruxelles.

Międzynarodowe Targi Praskie trwać będą w r. b. od dn. 30 sierpnia do dn. 8 września.

Europejska wystawa wzorów w Strasburgu trwać będzie od dn. 7 do 21 września.

23-cie Niemieckie Targi Wschodnie w Królewcu odbędą się od dnia 18 do 21 września r. b. Bliższych informacyj o Targach udziela i zgłoszenia przyjmuje Zarząd Targów pod adresem: 23. Deutsche Ostmesse, Königsberg, Adolf-Hitler-Strasse 6/8.

Związek jest w posiadaniu Biuletynu wydawanego przez Międzynarodowy Komitet dla regulacji wytwórczości kauczuku.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W dniu 31 sierpnia wygasa układ kontyngentowy z Danją; rokowania o zawarcie układu na nowy okres będą zapewne niebawem podjęte.

Rokowania dotyczące wymiany handlowej polsko-włoskiej zostały ukończone.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 22 Informatora Eksportowego).

Austrja. Rozszerzenie zakazów przywozu na wodosiarczyn sodu.

Belgja. Zakaz przywozu kleju skórnego, węglanu wapnia, dętek kauczukowych.

Chili. Raport w sprawie reglamentacji dewiz, ogłoszony w Nrze 22 „Informatora".

Chiny. Przedłużenie na rok okresu pobierania 5% dodatku do ceł.

Estonja. Obniżenie cła na przędzę ze sztucznego jedwabiu.

Holandja. Przedłużenie okresu skontyngentowania nawozów sztucznych azotowych do 1.X. 1935 r. Importerom przysługuje 30% przywozu z okresu 1.VII. 32 — 1.VII. 33 w odpowiednim stosunku.

Kontyngentowanie przywozu makuchów na dotychczasowych zasadach przedłużono do 1 sierpnia 1936 r.

Niemcy. Nowe reguły przepisów dewizowych ogłoszone w Nrze 22 „Informatora" str. 10.

Norwegja. Zniesienie reglamentacji przywozu obuwia gumowego i podniesienie stawek celnych.

Szwajcarja. Raport w sprawie niektórych zwyczajów handlowych (str. 4).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W dzienniku Ustaw Nr. 57 z dn. 1 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 369 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 24 lipca 1933 r. o zakazach przywozu.

Zgodnie z przepisami tego Rozporządzenia, wprowadzony zostaje z dniem 3 sierpnia r. b. zakaz przywozu celuloidu, objętego poz. 487 taryfy celnej (łącznie z uwagą do tej pozycji).

W Dzienniku Ustaw Nr. 58 z dn. 3 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 373 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31 lipca 1935 w sprawie zwrotu cła przy wywozie roślinnych produktów rolnych.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia, wprowadzony zostaje zwrot cła również przy wywozie zagranicę standaryzowanych nasion oleistych, przyczem stawki zwrotne wynoszą:

za 100 kg rzepaku, rzepiku, gorczycy i maku — zł. 6.—,

za 100 kg lnu — zł. 12.—,

za 100 kg konopi — zł. 10.—.

Warunkiem przyznania zwrotu cła jest uzyskanie zaświadczenia eksportowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

W Dzienniku Ustaw Nr. 59 z dnia 10 sierpnia r. b. ogłoszony został pod pozycją 380 szczegółowy tekst Umowy Handlowej Polsko-Brytyjskiej, z dnia 27 lutego 1935. W tymże Dzienniku Ustaw pod pozycją 381 ogłoszone zostało Oświadczenie Rządowe o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych tej Umowy Handlowej.

W Dzienniku Ustaw Nr. 59 z dnia 10 sierpnia r. b. ogłoszone zostało pod pozycją 383 Rozporządzenie o przechowywaniu karbidu przez zakłady przemysłowe. Rozporządzenie wchodzi w życie dnia 9 września r. b.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Artykuł	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	390.—
Ałun chromowy	80.—
Ałun krystaliczny	43.—
Ałun mielony	44.—
Antichlor kryst.	42.—
Antimonium crud. w kawałkach	130.—
Antimonium crud. w proszku	180.—
Asfalt Gilsonit	90.—
Azotan baru	175.—
Boraks kryst.	105.—
Boraks w proszku	110.—
Boran manganu	370.—
Braunsztyn	80.—
Chlorek baru	70.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	100.—
Chlorek wapna	41.—
Dwuchromian potasu	210.—
Dwuchromian sodu	170.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	50.—
Fenol	330.—
Fosforan sodu trójzasadowy	150.—
Fosfór czerwony	700.—
Glejta angielska w proszku	140.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach	130.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	150.—
Hydrosulfit	300.—
Kalafonja	71.—
Kamfora w taflach	750.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—
Kreda chem. czysta	55.—
Kwas chromowy w proszku 99½%	550.—
Kwas szczawiowy	175.—
Minja ołowiana	115.—
Nadmanganian potasu	330.—
Naftalin w łuskach	60.—
Nitrobenzol	450.—
Octan ołowiu	190.—
Oleina	190.—
Olej rycynowy med.	215.—
Olej turecki 50%	80.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	45.—
Salmjak mielony	125.—
Salmjak w kaw. subl.	235.—
Siarczan kobaltu	650.—
Siarczan magnezu	20.—
Siarczan miedzi	55.—
Siarka mielona	36.—
Siarka w laskach	36.—
Talcum 000	22.—
Talcum 00000	28.—
Talcum 000000	32.—
Tanina 92%	800.—
Tlenek kobaltu 76%	1950.—
Węglan magnezu w cegiełkach	220.—
Węglan magnezu w proszku	160.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Ziemia okrzemkowa	30.—
Żelazocjanek potasowy	350.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Celuloidu odpadki:
Fabr. „ALFA", Bydgoszcz, Garbary 3.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Raków. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Fotograficzne materjały:
Płyty, błony i papiery do celów techn.: Fabr. „ALFA", Bydgoszcz, Garbary 3.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakł. Kauczukowe „Piastów" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.